

HORIZONTI

EKOLOŠKI INFORMATOR • GODINA IX • BROJ 37. • SUBOTICA, OKTOBAR - DECEMBAR 2012. • BESPLATAN PRIMERAK

AARHUS^{SU}

ARHUS CENTAR SUBOTICA

SREĆNI PRAZNICI!

Ekološko udruženje građana HORIZONTI je od osnivanja 1999. godine počelo sa štampanjem istoimenog ekološkog informatora u cilju pospešivanja komunikacije i protoka informacija, pre svega između ekoloških organizacija i predstavnika lokalne vlasti, ali i uopšte informisanja građana o najznačajnijim temama iz oblasti zaštite životne sredine.

U međuvremenu je prerastao u gradski informator i rađen je kroz različite projekte drugih organizacija, poput Udruženja TERRA'S uz podršku Službe za komunalne poslove, preduzetništvo i zaštitu životne sredine, koja je od 1. januara 2011. godine, reorganizovana u Službu za zaštitu životne sredine i održivi razvoj.

Grad Subotica

По мери природе

Ovaj 37. broj Ekološkog informatora HORIZONTI je rezultat projekta Regionalnog Arhus centra Subotica koji Otvoreni univerzitet realizuje uz podršku Fonda za zaštitu životne sredine Republike Srbije i Grada Subotice.

AARHUSU
ARHUS CENTAR SUBOTICA

**DODITE POZOVTE PIŠITE,
INFORMIŠITE SE!**

Radnim danima od 10 do 16 časova
Otvoreni univerzitet (II ulaz)
Trg cara Jovana Nenada 15
24000 Subotica

024 554 600 / 127

aarhussu@openunsubotica.rs
www.aarhussu.rs

OTVORENI UNIVERZITET
SZABADÉGYETEM
OPEN UNIVERSITY
SUBOTICA

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФОНД ЗА ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Elektronska verzija informatora se nalazi na Internet adresama:

www.aarhussu.rs, www.terras.org.rs i

www.subotica.rs/sr/4266/edukacija-i-informisanje

Izdavač: Otvoreni univerzitet
Regionalni Arhus centar Subotica
Trg cara Jovana Nenada 15, 24000 Subotica
Telefon/fax: 024-554-600 lokal 127

Urednik izdanja: Snježana Mitrović

Saradnici: Pavle Budinčević

Nataša Đereg

Prevod: Čila Nemet

Teh. priprema i dizajn: Agencija Organizator

Štampa: Printex, Subotica

Tiraž: 800

JOSIP KUPI NAŠE SMEĆE

Malo ko se na Radijalcu zapita kako to da je naselje čisto radnim danima, dok je vikendom zatrpano smećem. Ko je taj koji skuplja naše đubre? To je Josip Đin – higijeničar. Čovek dobroćudnog lica kojeg svaki dan viđam kako povijenih leđa sakuplja razbacane kese ili otpad oko kontejnera i zgrada. Angažovala ga je Mesna zajednica „Dudova šuma“ i plaćala iz sopstvenih sredstava. Po njegovim rečima zahvalnost duguje, najviše, Savi Papiću, predsedniku MZ, koji je sve to osmislio i organizovao. Miran i tih, a vredan i okretan, podiže svaki naš bačeni otpadak. Ne žali se na posao, ali bi mu mnogo lakše bilo da se naši sugrađani ekološki ponašaju:

- „Prečišćavam“ ceo Radijalac, često orezujem zelenilo i kosim javne površine. Ne žalim se na posao, srećan sam što ga imam, ali bih ovom prilikom zamolio moje komšije da ne bacaju, posebno, kese sa smećem kroz prozor. Onda bih mogao čistiti veću površinu. Najteže mi je skupljati sitne papiriće i kutije od cigareta kojih je na svakom koraku. Najneuredniji su stanari oko zgrada kod dečjeg igrališta u Ulici Cara Lazara i prvog nebodera u Arseniji Čarnojevića, sa nelagodom ih izdvaja, Josip Đin.

Žali se na nedostatak adekvatne odeće i obuće, jer je hladno i vlažno. Pomažem mu nabavkom cipela i rukavica. Zahvaljuje mi se na tome, ali mu više znači jutarnji kratak razgovor kad ga pitam: kako je?

Ima suprugu i dvoje dece, ali kao i svi mi, porodičnih briga i finansijskih problema. Josip je primer malog-velikog čoveka kojeg ne primećujemo dok je tu. A da ga nema, sigurna sam, da bi nam smetala prljava i neuredna okolina.

Snježana Mitrović

Sadržaj:

- U mrežiti arhus centre
- SLOR - dokument razvoja
- MEGA PROJEKAT za Palić
- STOP GMO - alternativa organska

ARHUS CENTAR

UMREŽITI ARHUS CENTRE

U prostorijama Regionalnog Arhus centra Subotica na Otvorenom univerzitetu, 2. oktobra, održan okrugli sto u okviru projekta „Regionalni Arhus centar Subotica“ koji se sprovodi uz podršku Fonda za zaštitu životne sredine RS i Grada Subotice.

Cilj okruglog stola bio je okupljanje i unapređenje saradnje Arhus centara iz Srbije, kao i lokalnih samouprava i ekoloških organizacija, a prisustvovali su predstavnici resornog ministarstva, lokalnih samouprava, Misije OEBS u Srbiji, medija, nevladinih organizacija, kao i Arhus centara Subotice i Novog Sada. Glavna tema razgovora je bila sprovođenje „Strategije za primenu konvencije o dostupnosti informacija, učešću javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine – Arhuska konvencija“ koju je donela Vlada Republike Srbije u decembru prošle godine, s posebnim osvrtom na Akcioni plan za sprovođenje ovog dokumenta kojim su utvrđene aktivnosti u čijoj realizaciji su regionalni Arhus centri prepoznati kao partneri koje treba konsultovati ili angažovati.

Uvodničar u temu, Tina Janjatović, ispred Odeljenja za harmonizaciju i razvoj propisa u oblasti zaštite životne sredine, predstavila je Strategiju i osvrnula se na Međunarodni i evropski kontekst konvencije, kao i Akcioni plan za njenu primenu u Srbiji. Ona je takođe, podsetila na projekat izrade Metaregistra kojim će sve informacije u vezi sa životnom sredinom biti objedinjene, i istakla važnu ulogu nevladinih organizacija i Arhus centara u njegovoj promociji.

Diskusija je započela pitanjem predstavnika NVO „Argument“, Slobodana Martinovića, koje se odnosilo na to na koji način država namerava da osigura održivost Arhus centara, s obzirom na to da je ratifikovala ovu konvenciju, te brigu o njihovom finansiranju preputila nevladinim organizacijama.

Novinarka Yu eco rtv, Sandra Iršević, ukazala je problem

trećeg stuba konvencije, koji se odnosi na pravo na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine, a koji u Srbiji apsolutno ne funkcioniše, jer se i pored brojnih obuka, advokati teško odlučuju za bavljenje ovom tematikom. Na konstataciju, Tine Janjatović, da većeg pomaka u praksi neće biti sve dok se ne uspostavi „zeleno sudstvo“, reagovala je, Darija Šajin, iz Arhus centra Novi Sad, smatrajući da pitanjima ostvarivanja prava u oblasti zaštite životne sredine moraju da se bave postojeći pravosudni organi. Ona je, takođe, uputila molbu resornom Ministarstvu da uz podršku Misije OEBS u Srbiji uključi arhus

SPROVOĐENJE AKCIONOG PLANA

Svi su se složili i da je neophodno formirati neformalnu mrežu arhus centara i ekoloških organizacija koja bi se, mogla, priključiti Zelenoj inicijativi. Ono što je prepoznato kao plan za naredni period je izrada Akcionog plana za praćenje strategije, kao i izrada priručnika za pravnu zaštitu u oblasti životne sredine. Jedan od prvih koraka, jeste upućivanje pisma Ministarstvu pravde u cilju povezivanja sa predstavnikom zaduženim za pitanja Arhuske konvencije.

centre u sve aktivnosti vezane za implementaciju Strategije.

Osvrćući se na rad Arhus centra Subotica, Snježana Mitrović, je podsetila na prvi seminar organizovan u AC, koji je bio namenjen upravo advokatima, a na koji se, nije odazvao niti jedan sa teritorije grada Subotice. Prema njenom mišljenju centri treba da budu uključeni u izradu redovnih trogodišnjih izveštaja o sprovođenju konvencije u Srbiji, koje je resorno ministarstvo u obavezi da prosledi naredne godine. Takođe, smatra da sprovođenje konvencije u lokalnoj samoupravi treba da bude nadgledano iz ministarstva, jer je u većini oblast životne sredine na marginama.

PRIMERI EVROPSKE UNIJE U SISTEMU UPRAVLJANJA OTPADOM

U okviru projekta „Ka Zajednicama koje recikliraju u Osječko baranjskoj županiji i okrugu Sjeverna Bačka“, 21. septembra, je u Valpovu održan međunarodni seminar kojem su prisustvovali i Subotičani, predstavnici lokalne samouprave, ekoloških organizacija i Regionalnog Arhus centra Subotica

Seminar je imao za cilj da predstavi celovite sisteme upravljanja otpadom na primerima država Evropske unije, kao što su Italija, Velika Britanija, ali i Hrvatske. Za razliku od klasičnog sistema upravljanja, celoviti sistemi brinu o raznim činiocima poput zbrinjavanja ostalih frakcija koje mogu i ne moraju spadati u klasičan oblik komunalnog otpada poput nameštaja, knjiga ili odeće, zatim uvođenja raznih naknada, otvaranje prodavnica s korišćenim predmetima i sl.

Učesnici seminara imali su priliku da saznaju sve o najnovijim trendovima u zemljama Evropske unije i na koji način one teže stvaranju novih rešenja kroz alterantivne

sisteme upravljanja otpadom, otvaranju novih radnih mesta i razvoju socijalnog preduzetništva, u skladu na EUROPE2020 strategijom.

O samom projektu i njegovom statusu u Subotici govorila je, Nataša Đereg, iz Centra za ekologiju i održivi razvoj. Ona je istakla da je kroz projekat jedna NVO prvi put imala priliku da izgradi nešto na opštinskoj teritoriji, misleći pri tom na dva zelena ostrva postavljena u naseljima Radijalcu i Prozivci u Subotici. O mogućnostima i inovacijama u prikupljanju i primarnoj reciklaži baterija i elektronskog otpada, izvestio je, profesor Deneš Tot, iz subotičke organizacije „Ecofriends“.

ARHUS NOVOSTI

PROTOKOL O VODI I ZDRAVLJU

U skladu sa svojim strateškim opredeljenjima vrednostima EU, Ministarstvo prirodnih resursa, rudarstva i prostornog planiranja, 22. novembra, je u Regionalnom Arhus centru prezentovan Protokol o vodi i zdravlju. Cilj promocije jeste pravovremeno informisanje šire javnosti, o značaju ratifikacije Protokola, kao i definisanje prioritarnih aktivnosti, koje će biti primenjene na lokalnom nivou, nakon ratifikacije. Cilj Protokola je da se na svim odgovarajućim nivoima, kako u nacionalnom, tako i u prekograničnom i međunarodnom kontekstu, zaštiti zdravlje i dobrobit ljudi u okviru održivog razvoja, kroz unapređenje upravljanja vodom, uključujući zaštitu vodenih ekosistema, a putem prevencije, suzbijanja i smanjenja oboljenja uzrokovanih neispravnim vodom. Prezentaciju su održali, Biljana Filipović i Biljana Čobanović Ilić, iz Ministarstva prirodnih resursa, rudarstva i prostornog planiranja, Zvonko Platiša, iz Ministarstva zdravlja, Aleksandra Drobac Čik, iz Ministarstva energetike, razvoja i zaštite životne sredine i Srđan Matović, iz udruženja Arhus centra Kragujevac.

ARHUS CENTAR I U NIŠU

Niš je, 2. novembra, postao četvrti grad u Srbiji koji je dobio Arhus centar, čiji je cilj zaštita životne sredine i podizanje svesti građana o važnosti ovog problema. Ovaj centar pokrivaće Nišavski i još šest okolnih okruga, kako bi se obezbedio napredak u ovoj oblasti. U Udruženju građana „Arhus“, na čiju je inicijativu i otvoren centar u Nišu, smatraju da će postojanje ovakvog centra značajno unaprediti zaštitu i očuvanje životne sredine. Otvaranje kancelarije u Nišu podržale su brojne nevladine organizacije, misija OEBS-a u Srbiji, Ministarstvo energetike, razvoja životne sredine, kao i Grad Niš.

O radu Regionalnog Arhus centra Subotica u protekle skoro dve godine, govorila je, Ljiljana Krajnović, koordinator marketing aktivnosti.

UGOŠĆENI NOVOSAĐANI

U organizaciji Regionalnog Arhus centra Subotica, 27. novembra, održano je predavanje za četrdesetak studenata master studija Fakulteta tehničkih nauka iz Novog Sada. Njih četrdesetak je najpre, Ljiljana Krajnović, koordinator market-

ing aktivnosti, upoznala sa skoro dvogodišnjim radom, kao i mogućnostima korišćenja ovog centra. O rešavanju problematike kvaliteta vode Paličkog jezera, govorio je savetnik za sanaciju jezera Palić iz JP „Park Palić“, dipl. hidrolog, Mišel Rahman, koji je predstavio dvanaest koraka akcionog plana za rešavanje jednog od najvažnijih ekoloških problema Subotice.

Nakon diskusije, gosti su imali priliku da posete prostorije Regionalnog Arhus centra i dobiju informacije o mogućnostima uključivanja u njegov rad.

NOVI REGIONALNI PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM

U prostorijama Regionalnog Arhus centra Subotica je, u sredu, 26. decembra, održan interni sastanak predstavnika javnosti i ekoloških organizacija, na temu nacrtu Regionalnog plana upravljanja otpadom za Grad Suboticu i opštine Bačka Topola, Mali Idoš, Kanjiža, Senta, Čoka i Novi Kneževac (2013-2022.). Sastanak je organizovao Centar za ekologiju i održivi razvoj CEKOR, koji privodi kraju dvogodišnji IPA projekat „Ka zajednicama koje recikliraju u Osječko baranjskoj županiji i Severno bačkom okrugu“.

Opšta ocena dokumenta je da ga treba još doraditi, a posebno detaljnije objasniti primenu pojedinih predloženih aktivnosti i mera u praksi. S obzirom na praznike, dogovoreno je da se „Regionalnoj deponiji“ proslede prve primedbe, a da se predstavljanje na javni uvid održi zajednički sastanak.

Na kraju je naglašena uspešna ovogodišnja saradnja ekoloških organizacija preko Regionalnog Arhus centra Subotica sa preduzećem Regionalna deponija.

PRVI SAJAM VOLONTIRANJA

Udruženje TERRA'S i Arhus centar su bili među dvadesetak organizacija koje su, 12. oktobra, učestvovali na Prvom sajmu volontiranja, održanom u subotičkom hotelu „Galleria“. Komora mladih Subotice je pokrenula sajam u okviru projekta „Od volontiranja do posla“ sa ciljem da se mladi upoznaju sa ovim načinom rada i da ostvare kontakt sa organizacijama koje nude mogućnost volontiranja.

Arhus centar i Udruženje TERRA'S imaju desetak volontera i angažovani su na realizaciji projekata, rade administrativne

ARHUS NOVOSTI

poslove, osmišljavaju javne kampanje, gde njihova kreativnost može da dođe do izražaja. Jedna od onih koja je zainteresovana za volontiranje, posebno u organskoj poljoprivredi, bila je, Ana Marija Petrak, student Poljoprivrednog fakulteta, koja smatra da volonterski rad može biti dodatna prednost u njenoj biografiji kod budućeg zaposlenja.

POSETIOCI - KOLIBRI I OSNOVCI

Prostorije Regionalnog Arhus centra Subotica su posećivali i najmlađi sugrađani. Tako su, 24. oktobra, bili mališni vrtića „Kolibri“, a 21. novembra učenici trećeg razreda OŠ „Ivan Goran Kovačić“. Deca su imala priliku da uživaju u izložbi fotografija uhvaćenih umetničkim okom, Đorđa Suvajdžića i Ante Tabakovića. O mogućnostima koje centar pruža najmlađim sugrađanima govorila je koordinator marketing aktivnosti, Ljiljana Krajnović.

SLOR PODRŽAN - IAKO LOŠE URAĐEN

Samo sedam dana je kratak rok za javnu raspravu, posebno imajući u vidu što je veoma loše urađen nacrt Strategije lokalnog održivog razvoja Grada Subotice 2013-2022, opšta je ocena izrečena na sastanku ekoloških organizacija i građana, upriličenog u Regionalnom Arhus centru Subotica, u četvrtak, 13. decembra. Tim pre što je urađen uz podršku Stalne konferencije gradova i opština.

PREDSTAVLJEN EKOREGISTAR

Prvi nacionalni metaregistar sa informacijama o životnoj sredini - Ekoregistar koji predstavlja bazu dokumenata čiji je cilj da javnosti omogući lak, brz i jednostavan pristup podacima iz te oblasti, predstavljen je, 12. decembra, u Beogradu.

Na skupu je rečeno da je ta baza podataka nastala kako bi šira javnost imala transparentan uvid o svim bitnim informacijama i dešavanjima iz oblasti životne sredine.

Projekat Ekoregistra pokrenuli su Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine i Agencija za zaštitu životne sredine, u saradnji sa Misijom Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) u Srbiji.

Ekoregistar se nalazi na adresi <http://www.ekoregistar.sepa.gov.rs>

S L O R
DOKUMENT RAZVOJA

U Velikoj većnici Gradske kuće, 14. decembra, je održana II Partnerska skupština na kojoj su razmenjeni stavovi o nacrtu Strategije lokalnog održivog razvoja (SLOR) grada Subotice za period od 2013. do 2022. godine.

Izrada Strategije lokalnog održivog razvoja grada Subotice, kao balansa između zaštite životne sredine i unapređenja privrednog i društvenog razvoja, realizuje se uz finansijsku pomoć Evropske unije (EU) kroz tehničku podršku u okviru programa Eksčejndž 3, kojim rukovodi Delegacija EU u Srbiji, a sprovodi Stalna konferencija gradova i opština (SKGO).

„Predsednica Skupštine grada Maria Kern Šolja, je između ostalog rekla, da će nakon javne rasprave Gradsko veće predložiti Skupštini grada usvajanje SLOR-a. U ime gradonačelnika, Modesta Dulića, prisutnima se obratio član Gradskog veća zadužen za investicije, Dragi Vučković. Današnjom Partnerskom skupštinom, rekao je, na neki način zaokružujemo proces koji je trajao više od godinu dana, a koji je za cilj imao izradu dokumenta koji će odrediti pravce razvoja našeg grada u deceniji koja je pred nama.“

„Ovaj strateški dokument predstavlja jedan sveobuhvatan i konzistentan plan kojim se putevi razvoja ekonomije i društva međusobno prožimaju uz posebnu pažnju prema brizi o životnoj sredini. Grad Subotica je na ovaj način prepoznao značaj strateškog planiranja usmerenog ka integrisanom ekonomskom, društvenom i ekološkom razvoju, kao i obavezu svih nas da iskorišćavanjem postojećih resursa ne ugrozimo pravo na zdravu životnu sredinu i prosperitetan ekonomski razvoj generacija koje dolaze i kojima ostavljamo naš grad. Partnerska skupština, kao model participativnog pristupa u procesu donošenja važnih odluka za jednu lokalnu zajednicu, ujedinjuje sve zainteresovane strane koje žive i deluju na teritoriji grada Subotice i kao takva daje najširi mogući legitimitet ovom dokumentu, naglasio je Vučković.“

Strategiju lokalnog održivog razvoja predstavila je Erika Kudlik, šef Kancelarije za lokalni ekonomski razvoj, a posle njenog izlaganja usledila je rasprava u kojoj su učestvovali i predstavnici civilnog sektora. Zvezdan Kalmar iz Centra za ekologiju i održivi razvoj je istakao potrebu većeg obraćanja pažnje na oblast energetske efikasnosti, dok je, Jelena Ivović, iz Udruženja TERRA'S, sugerisala prihvatanje predloženih projekata organske proizvodnje kao razvojne šanse grada.

ZEMLJIŠTE ZAGAĐENO METALIMA I ORGANSKIM MATERIJAMA

Podsećanja radi nakon velikog požara koji se dogodio 21. avgusta u preduzeću Interkord, skoro dva meseca je još tinjao na okolnom zemljištu, a naselje Prozivka je bila u dimu. Gradski štab za vanredne situacije je reagovao nakon skoro mesec dana, a mediji i javnost su sporadično bili obaveštavani o trenutnoj situaciji.

ISTORIJSKO ZAGAĐENJE

Sada je već očito da je tinjajući požar oko Interkorda istorijsko zagađenje. Prema saznanjima iz Zavoda za javno zdravlje u Subotici ima nekoliko takvih tačaka, gde je zemljište zagađeno cinkom, kadmijumom, hromom i drugim metalima. Reč je prostoru nekadašnje fabrike „Zorka“ gde su povišene koncentracije arsena, „Panonije“ gde su utvrđene visoke koncentracije bakra, hroma, nikla i cinka. Na livadi na zapadnoj obali jezera Palić evidentirana je povećana koncentracija žive.

Rezultati analize vazduha i zemljišta su bili poznati, ali su se čekali podaci analize Gradskog zavoda za javno zdravlje iz Beograda. Objavljeni su 10. oktobra, i pokazali su da je zemljište iza Interkorda zagađeno metalima i organskim materijama. Prema mišljenju stručnjaka iz Pokrajinskog sekretarijata za životnu sredinu metan je održavao tinjajući dim. Na tom prostoru se nalazi i gradska deponija, a u središtu nje nastaje nadpritisak, pa deponijski gas prelazi u okolinu. Prosečan sastav deponijskog gasa je 35-60% metana, 37-50% ugljen-dioksida

POVELJA O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI

Drugi regionalni forum pod nazivom „Energetski svesni i efikasni“, čiju realizaciju podržava UNDP u okviru projekta „Podizanje svesti o energetskoj efikasnosti kod donosilaca odluka na lokalnom nivou u Srbiji“, održan je, 13. novembra, a zajednički su ga organizovali Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) i Beogradska otvorena škola (BOŠ).

Tokom foruma, predstavnici Grada Subotice i više vojvodanskih opština svečano su potpisali Povelju gradova i opština o energetskoj efikasnosti sa Stalnom konferencijom gradova i opština i Programa za razvoj Ujedinjenih nacija. Time su lokalne samouprave potpisnice iskazale posvećenost načelima racionalnog gazdovanja energijom.

Član Gradskog veća zadužen za investicije, Dragi Vučković, je, tim povodom, kazao da se radi Strategija lokalnog održivog razvoja po programu „Eksčejndž 3“, da od proleća 2013. počinje projekat „Eksčejndž 4“ i da će Grad morati da realizuje sve teme koje su vezane za energetsku efikasnost, održivi razvoj i implementaciju inovativnih tehnologija kako bi bili sredina koja je ekološki i energetski svesna.

- Iako će to biti investicija i trošak, mi ćemo, zapravo, uštedeti. Ovakvi forumi potvrđuju posvećenost toj temi i mi ćemo sa svim stručnim službama učestvovati u implementaciji svih modernih inovativnih tehnologija u vezi energetske efikasnosti, rekao je Vučković.

Miodrag Glušćević, iz SKGO, smatra da ima dosta predrasuda da je energetska efikasnost samo gašenje svetla, odnosno štednja nauštrb komfora i standarda. To nije tačno. Energetska efikasnost predstavlja racionalno gazdovanje energijom uz zadržavanje i poboljšanje kvaliteta usluga koje se nude, istakao je Glušćević.

Maja Matejić, iz Programa za razvoj Ujedinjenih nacija, rekla je da projekat traje tri godine i da se radi na razvijanju svesti lokalnih donosilaca odluka o pitanjima energetske efikasnosti. Mi i obučavamo nadležne u opštinama kako da se bave energetskom efikasnošću na lokalnom nivou, prvenstveno komunalnim uslugama i javnim zgradama, kazala je Maja Matejić.

Izvor: <http://www.subotica.rs/sr/6303/potpisana-povelja-o-energetskoj-efikasnosti>

i u manjim količinama se mogu naći ugljen-monoksid, azot, vodonik-sulfid, fluor, hlor, aromatični ugljovodonici i drugi gasovi u tragovima.

Metan je više od 20 puta štetniji po klimu i ozonski omotač nego ugljendioksid, što praktično znači da 1 tona metana oštećuje ozonski omotač kao 21 tona ugljen dioksida. Dodatno zagađenje je primećeno na prostoru treće lagune, što su pokazali i rezultati Zavoda za javno zdravlje u Subotici.

PROJEKAT O SANACIJI

Na sednici Gradskog štaba za vanredne situacije, održanoj 1. oktobra, razgovaralo se o činjenicama vezanim za tinjajući požar pored „Interkorda“. Sastanku su prisustvovali predstavnici grada Subotice, Sektora za vanredne situacije MUP PU Subotica, Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine, Zavoda za javno zdravlje Subotica, odgovorna lica javnih komunalnih preduzeća.

Tom prilikom je zaključeno da se nastave radovi na nasipanju zemlje i vode na predmetnoj lokaciji u cilju saniranja laguna iz kojih se širio dim neprijatnog mirisa. Navedene radove je sprovodilo JKP „Čistoća i zelenilo“ uz koordinaciju člana Gradskog veća i stručni nadzor predstavnika Sektora za vanredne situacije MUP PU Subotica. Takođe, je inicirana izrada projekta za sanaciju i rekultivaciju predmetne lokacije kao osnove za pribavljanje dodatnih finansijskih sredstava iz drugih izvora.

„MEGA PROJEKAT“ ZA PALIĆ

Na inicijativu Udruženja TERRA'S, 9. oktobra, je održan sastanak u cilju pokretanja inicijative za izradom zajedničkog projekta za sanaciju jezera Palić i Ludaš. Sastanku su prisustvovali predstavnici Gradske uprave (mr Gordana Gavrilović i Žika Reh iz Službe za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, Milan Radak i Srđan Parežanin iz LER-a, Mišel Rohman, JP „Park-Palić“, Ksenija Marton, JP „Palić Ludaš“, dr Zorica Mamužić Kukić i Olga Lompar iz Zavoda za javno zdravlje, Nenad Novaković, OCS, Laslo Šamu, Otvoreni univerzitet, Snježana Mitrović i Jelena Ivović, Udruženje TERRA'S).

U ime Saveta stručnjaka koji je formiran od strane preduzeća „Park-Palić“ u uvodu je diplomirani hidrolog, Mišel Rohman, upoznao prisutne sa predlozima datim u dvanaest tačaka u Programu predloženih mera i aktivnosti na sanaciji jezera, nakon čega je usledila diskusija i usvojeni sledeći zaključci:

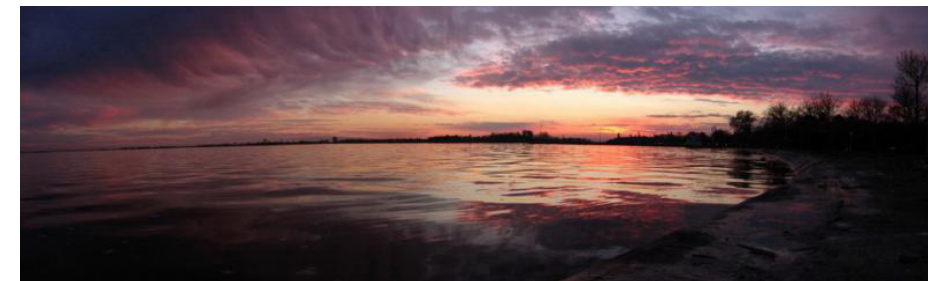
- Pokrenuti inicijativu za izradom „mega projekta“ sanacije jezera Palić i Ludaš u koji bi trebalo da se uključe sve relevantne institucije od lokalnog preko pokrajinskog do republičkog nivoa sa kojim bi se apliciralo kod evropskih fondova;

- Projektni timovi Kancelarije za ekonomski razvoj (LER) Gradske uprave Subotica, Otvorenog univerziteta i Udruženja TERRA'S će izraditi predlog aktivnosti (evidentiranje poljoprivrednih površina kao potencijalnih zagađivača vode jezera, edukacija poljoprivrednika, studijsko putovanje i razmena iskustava, medijska kampanja i sl.) manjeg projekta čija bi osnova bila uvođenje organske poljoprivrede u zaštićeno područje, a u cilju utvrđivanja „terapije“ jezera što je uobičajena praksa u razvijenim zemljama;

- Lobiranjem upriličiti sastanak sa nosiocima vlasti, odnosno donosiocima odluka kako bi bili upoznati sa predlozima neformalnog savetodavnog tela stručnjaka datim u dvanaest tačaka u Programu predloženih mera i aktivnosti na sanaciji jezera, u smislu određivanja prioriteta aktivnosti sa posebnim akcentom na mere koje predstavljaju preduslov za realizaciju Studije o

čišćenju i remedijaciji mulja iz jezera Palić urađenom od strane Instituta za vodoprivredu „Jaroslav Černi“. (Održani sastanci sa dr Atilom Čengerijem i Dragi Vučkovićem, članovima Gradskog

veća);
- Intezivirati medijsko informisanje javnosti o različitim mogućnostima zaštite i unapređenja kvaliteta vode Palićkog i Ludaškog jezera;

PRVO O PALIĆKOM JEZERU

Na inicijativu Udruženja TERRA'S i Regionalnog Arhus centra Subotica, 26. novembra 2012. godine je upriličen prvi u nizu planiranih sastanaka člana Gradskog veća zaduženog za zaštitu životne sredine, dr Atila Čengerija, i stručnih saradnika u Službi za životnu sredinu i održivi razvoj sa predstavnicima relevantnih institucija i ustanova. Cilj organizovanja sastanaka je uspostavljanje kontinuirane saradnje radi što kvalitetnijeg rešavanja ekoloških problema, sagledavajući ih sa svih aspekata, temeljno i stručno.

VREDI LI PRVO IZMULJIVATI?

S obzirom da je obimna tema, dogovoren je još jedan sastanak na kojem će se nastaviti sa obrazlaganjem predloženih mera koje su važne, jer, ako se i uradi izmuljivanje jezera, a ne reše zagađivači, jezera Palić i Ludaš će se nakon određenog vremena vratiti u stanje u kojem su sada.

Sugerisani su susreti na različite teme, saopštila je inicijator susreta, Snježana Mitrović, te dodala da je među prioritetima Palićko i Ludaško jezero. Stoga je predložila da se pre svega prezentuju predlozi i mere koje je utvrdio Savet formiran kao savetodavno telo preduzeća DOO „Parka Palić“.

Pozdravljajući prisutne, dr Atila Čengeri, je izrazio zadovoljstvo što ima priliku da čuje reč struke, te da će ih i ubuduće konsultovati. Pored predstavnika lokalne samouprave, mr Gordane Gavrilović

i Žike Reha iz Službe za zaštitu životne sredine i održivog razvoja, sastanku su prisustvovali, Olga Lompar, iz Zavoda za javno zdravlje i dr Đula Fabijan, profesor Građevinskog fakulteta.

Diplomirani hidrolog iz Nemačke koji već drugu godinu pruža stručnu pomoć JP „Park - Paliću“, Mišel Rohman, je investio, o merama koje se paralelno moraju preduzimati dok se radi na aktivnostima proisteklim iz projekta „Čišćenje i remedijacija mulja iz jezera Palić“ koga je izradio Institut „Jaroslav Černi“ iz Beograda 2010. godine. Tako je naveo da je neophodno dalje širenje kanalizacione mreže na Paliću, izrada katastra zagađivača, formiranje zaštitnog zelenog pojasa (tzv. buffer zone) da bi se smanjio unos nutrijenata i štetnih materija u jezero. Jedan od većih zagađivača je konvencionalna poljoprivreda, te je predložena obuka farmera o primeni dobre proizvođačke prakse ili prelazak na organsku proizvodnju.

Takođe, su neophodni biološki prečistači za objekte za koje zbog lokacije ne postoji mogućnost priključenja na kanalizaciju. Bilo bi značajno i veoma korisno angažovanje Zavoda za javno zdravlje Subotice sa učestalijim, i u pogledu lokacije, raspoređenim praćenjem parametara kvaliteta vode i mulja

S obzirom da je obimna tema, dogovoren je još jedan sastanak na kojem će se nastaviti sa obrazlaganjem predloženih mera koje su važne, jer, ako se i uradi izmuljivanje jezera, a ne reše zagađivači, jezera Palić i Ludaš će se nakon određenog vremena vratiti u stanje u kojem su sada.

PRIORITETNI PROJEKTI

Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine Republike Srbije organizovalo je, 14. decembra, u Beogradu, prezentaciju prioriteta projekata iz oblasti energetike i zaštite životne sredine. Predstavnicima diplomatskog kora u Srbiji, članovima republičke vlade, međunarodnih institucija, poslovnih udruženja, velikog broja kompanija i banaka, projekte je predstavila ministarka, prof. dr Zorana Mihajlović. Među projektima je "Čišćenje i remedijacija mulja iz Paličkog jezera" koji je kandidovao JP „Park Palić“. Opširnije na <http://www.merz.gov.rs/lat/node/1438>.

NOSILAC PROJEKTA:	PARK PALIĆ D.O.O.
NAZIV PROJEKTA:	Čišćenje i remedijacija mulja iz Paličkog jezera.
STRATEŠKI I PRAVNI OSNOV:	Nacionalni program zaštite životne sredine Strategija upravljanja otpadom
ZNAČAJ PROJEKTA:	Rešavanje problema životne sredine, unapređenje turizma
RIZIK PROJEKTA:	Način zbrinjavanja izvađenog mulja
VREDNOST PROJEKTA:	25.200.000 €
POČETAK PROJEKTA:	2013. godina
ZAVRŠETAK PROJEKTA:	2017. godina
IZVOR FINANSIRANJA:	Nije definisan
OPIS PROJEKTA:	Zaštićeno prirodno dobro "Paličko jezero" obuhvata 713 ha. Jezero je podeljeno u 4 sektora dubine 1-2 metra. Naročito je turistički važan sektor 4. Tokom 1972-1975 je delimično urađeno čišćenje Paličkog jezera. Međutim, nakon čišćenja, proces zagađenja je nastavljen, zbog čega se i kvalitet vode u jezeru sve više pogoršava, naročito od netretiranih otpadnih voda. Novoizgrađeno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda grada Subotice je pušteno u rad 2011. godine, sa ciljem da nitrifikacijom i uklanjanjem fosfora iz otpadnih voda obezbedi stepen prečišćenosti prihvatljiv za recipijent prve kategorije, kakvo je jezero Palić. Na taj način se uspostavlja odgovarajući kvalitet voda u jezeru, jer se prečišćene otpadne vode koriste za osvežavanje jezera, što stvara osnovu za remedijaciju odnosno sprovođenje aktivnosti čišćenja mulja. Institut za privredu Jaroslav Černi iz Beograda je izradio „Analizu izvodljivosti čišćenja i remedijacije mulja iz jezera Palić i Ludaš“. Na osnovu te analize potrebno je uložiti 1.3 miliona m ³ mulja iz jezera Ludaš. Krajem 2011. godine Institut Jaroslav Černi je izradio i Studiju o proceni uticaja na životnu sredinu čišćenja i remedijacije mulja iz jezera Palić, kao i Studiju opravdanosti sa idejnim projektom čišćenja i remedijacije mulja iz jezera Palić. Na osnovu urađene dokumentacije može se izraditi tehnička dokumentacija potrebna za dobijanje građevinske dozvole za izvođenje radova za remedijaciju i čišćenje jezera do nivoa samoodrživosti.

SRBIJA KA EVROPSKOJ UNIJI

Od marta 2002. godine Komisija redovno izveštava Savet i Parlament o napretku zemalja regiona zapadnog Balkana. Poslednji izveštaj je predstavljen polovinom novembra, a pokriva period od oktobra 2011. do septembra 2012. godine. Napredak se meri na osnovu donetih odluka, usvojenih propisa i sprovedenih mera.

Što se tiče životne sredine, određeni napredak ostvaren je u pogledu horizontalnog zakonodavstva. Srbija je u oktobru usvojila Nacionalnu strategiju za aproksimaciju u oblasti životne sredine i Zakon o ratifikaciji pristupanja Srbije Registru izvora zagađenja životne sredine (PRTR), a Strategiju za primenu Arhuske konvencije u decembru 2011. godine. Nacionalna strategija održivog korišćenja prirodnih resursa i dobara usvojena je u maju 2012.

Određeni napredak se može zabeležiti u pogledu kvaliteta vazduha. Zakon o potvrđivanju Protokola o teškim metalima i Zakon o potvrđivanju Protokola o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama usvojeni su u januaru, odnosno martu 2012. Napredak se može zabeležiti u oblasti upravljanja otpadom. Zakon o rudarstvu i geološkim istraživanjima koji uređuje upravljanje rudarskim otpadom usvojen je u novembru 2011. Podzakonska akta o ekološki odgovornom odlaganju otpada koji sadrži dugotrajne organske zagađivače usvojen je u septembru 2011.

Određeni napredak je primetan u oblasti kvaliteta vode. Srbija je usaglasila svoje zakonodavstvo sa pravnim tekovinama EU o graničnim vrednostima emisije (GVE) za zagađivače vode i rokove za njihovo usklađivanje, kao i o parametrima ekološkog i hemijskog stanja površinskih voda i hemijskog i kvantitativnog stanja podzemnih voda.

U Izveštaju je naznačen neznatan napredak u oblasti zaštite prirode. Tri zaštićena područja (Gutavica, Paljevine, Park Bukovičke Banje) osnovana su u decembru 2011.

Neznatan napredak ostvaren je u sprovođenju zakonskih propisa o industrijskom zagađenju i upravljanje rizikom. Jedinstven pristup izdavanju dozvola mora biti institucionalizovan, a administrativni kapaciteti ojačani.

Dobar napredak može se zabeležiti u oblasti hemikalija. Zakon o izmenama i dopunama zakona o hemikalijama i Zakon o izmenama i dopunama zakona o biocidnim proizvodima usvojeni su u decembru 2011. Osnovano je zajedničko telo koje obuhvata tri inspektorata: Inspekciju za životnu sredinu, Inspekciju za tržišni nadzor i Inspekciju za sanitarni nadzor.

U oblasti klimatskih promena nije ostvaren napredak u razvoju opšte politike. Ostaje da se razvije sveobuhvatna klimatska strategija. Pitanja klimatskih promena su u velikoj meri integrisana u politiku energetike, ali neophodni su veliki napore kako bi se klimatske promene u potpunosti integrisale u sektorske politike i strategije.

Inicijative za podizanje svesti i unapređenje saradnje između zainteresovanih strana bi trebalo dalje osnažiti. Preduzeti su koraci za angažovanje više zaposlenih u Ministarstvu energetike, razvoja i zaštite životne sredine. Međutim, manjak administrativnih kapaciteta i ad hoc međuinstitucionalne saradnje odlažu pripremu i sprovođenje klimatske politike koja je u skladu sa pravnim tekovinama EU.

Odbor za zaštitu životne sredine Skupštine Republike Srbije organizovao je 13. novembra u Domu Narodne Skupštine u Beogradu prvo javno slušanje na temu: "Uticaj genetički modifikovanih organizama na životnu sredinu i zdravlje"

STOP GMO – ALTERNATIVA ORGANSKA

Program je bio podeljen na tri panel-diskusije, a uvodničari su bili predstavnici ministarstava koji se bave ovom temom, zatim asocijacija, eminentni stručnjaci iz oblasti poljoprivrede, profesori fakulteta i dr. Između ostalih, u publici su bili predstavnici udruženja građana, među kojima i subotički Centar za ekologiju i održivi razvoj, CEKOR, i Udruženje TERRA'S.

Uključujući se u diskusiju, Snježana Mitrović, je podsetila da su pre više od 20 godina stručnjaci Udruženja TERRA'S počeli sa udaranjem temelja ovoj privrednoj grani i tek 2000. godine je usvojen prvi Zakonski akt. Međutim, zadnju deceniju za svakog ministra poljoprivrede, organska proizvodnja je razvojna šansa Srbije, naravno samo na rečima. Naglasila je da se Srbija nalazi na prekretnici, odnosno da mora izabrati između GMO i organske proizvodnje hrane, jer jedno sa drugim ne ide.

- Mi nudimo rešenje, odnosno alternativu GMO, a to je organska proizvodnja koja je poznatija. Zna se da je u službi očuvanja zdravlja i životne sredine, ali isto tako je činjenica da je u ovoj ekonomskoj krizi u svetu jedino došlo do rasta ove privredne grane. Sve više je zainteresovanih poljoprivrednika, ali i inostranih trgovaca za organskom hranom. Uz stvarnu podršku države, povećavaće se i količine, što će obezbediti jedan od najvažnijih uslova za izvoz.

A šta je GMO, zapitala se Snježana Mitrović, te dodala:

- Nisam stručnjak i ne mogu komentarisati, ali smo mi na Palićkom festivalu

privredne prakse.

Nataša Đereg, iz CEKOR-a, se pripremila za uvodno izlaganje kojeg je morala da se odrekne u korist trominutne diskusije,

u okviru ECO DOX programa prikazali dokumentarni film „Naučnici pod opsadom“ u kojem, zbog iznošenja dokaza o štetnosti GMO na zdravlje ljudi, jedan mađarski naučnik ostaje bez posla i posle 30 godina provedenih u Londonu morao se vratiti u rodnu Mađarsku. A kad sam već spomenula našeg severnog suseda, ne treba izmišljati toplu vodu, već prepisati njihov model: Ustavom je zabranjen GMO, a, ipak, su članica Svet-ske trgovinske organizacije.

Kao kuriozitet je podatak da je većina diskutanata spominjala organsku poljoprivredu. Čulo se da bi posledice eventualnog uvođenja GMO, bila gubljenje nezavisnosti u toj oblasti. Pritom su naše prednosti upravo razvoj organske, ali i konvencionalne, kao dobre poljo-

te celokupan tekst možete pročitati na <http://www.ckor.org/pdf1/natasa%20izlaganje%20skupstina.pdf>

Želja svih diskutanata je bila da se, pre svega, javnost upozna o GMO, a sutra ako je potrebno raspiše i referendum, jer ovo je ozbiljna stvar za građane Srbije.

Ne skrivajući svoje zadovoljstvo brojnošću, stručnošću, ali i kulturnim ponašanjem učesnika i pored sučeljenih mišljenja, predsednica Odbora za zaštitu životne sredine, Milica Vojić Marković, je najavila za februar ponovno stavljanje ove teme na dnevni red, a u međuvremenu će biti organizovana javna slušanja iz drugih oblasti. Opširniji izveštaj sa ovog skupa možete pročitati na <http://www.parlament.rs>

PRIZNANJA ZA DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Kao i prethodne dve godine Komora mladih Subotice je i u okviru ovogodišnje Globalne nedelje preduzetništva dodelila priznanja za društveno odgovorno poslovanje u četiri kategorije: prema životnoj sredini, zajednici, zaposlenima i klijentima.

Nagradu za društveno odgovorno poslovanje prema životnoj sredini dobila je firma Eko feniks B tim iz Subotice:

„Zahvaljujem se na nagradi i to je potvrda da ono što radim vredi i nastaviću istim putem“, istakla je, direktorica, Angelina Bertović.

Udruženje TERRA'S je ove godine nagrađeno za društveno odgovorno poslovanje prema klijentima. Snježana Mitrović koja je primila nagradu je naglasila da je ovo za njih veoma značajno priznanje, jer dolazi u trenutku kada im se

čini da se bore sa vetrenjačama i zbog toga će im biti pokretač i vetar u leđa.

Za društveno odgovorno poslovanje prema zaposlenima nagrađena je firma „Gebi“ iz Čantavira, dok je Radio Subotica, koja slavi 44. rođendan, dobila priznanje za društveno odgovorno poslovanje prema zajednici.

8. BIOFEST 2012.

Od 31. oktobra do 2. novembra na Otvorenom univerzitetu u Subotici je održan 8. Međunarodni festival organskih proizvoda – BIOFEST 2012, u organizaciji Udruženja TERRAS, a pod pokroviteljstvom Republike Srbije – Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, AP Vojvodine – Sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, te Grada Subotice – Službe za lokalni ekonomski razvoj, privredu i poljoprivredu. Suorganizatori su bili Stalna radna grupa za regionalni ruralni razvoj u zemljama Jugoistočne evrope – SWG i Nemačka organizacija za tehničku saradnju – GIZ, kao i Organic Control System i Otvoreni univerzitet Subotica.

www.seeruraj.org

DODELA PRIZNANJA

Na svečanom otvaranju tradicionalno su dodeljena priznanja "Bioproizvođaču godine" Arpadu Čikošu iz Totovog sela, a za "Bioproizvod godine" je proglašen sok od jabuke i cvekle, firme "Zdravo Organic" doo iz Selenče. Ove godine je Udruženje TERRAS dodelilo specijalno priznanje za medijsku popularizaciju značaja razvoja organske proizvodnje i to prof. dr Miladinu Ševarliću u novinaru RTV B92, Urošu Davidoviću, koji su kroz medijsko predstavljanje širili svest o važnosti organske poljoprivrede u našoj zemlji.

Održana je i dvodnevna Međunarodna konferencija: "Organska poljoprivreda – dostignuća i perspektive na putu ka zelenoj ekonomiji i održivom razvoju". Interni sastanak članica Balkanske organske mreže, Skupština BON-a, je održana je trećeg dana Biofesta, 2. novembra, na kojoj su se donele dalje odluke o razvoju organske poljoprivrede u regionu, te razrešila pitanja funkcionisanja mreže.

IZLOŽBA I DEGUSTACIJA

Izložba organskih proizvoda, je organizovana u galeriji Otvorenog univerziteta. Uređeno je desetak štandova na kojima je izlagalo 16 izlagača iz Srbije, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske. Osim organskih proizvoda, od ove godine u okviru Izložbe organskih proizvoda je postavljen poseban štand sa proizvodima koji nisu organski sertifikovani, ali su im sastojci od organskih sirovina. U pitanju je standard IZVORNI PROIZVODI SELA koji je celovit sistem zasnovan na skupu procesa čiji su rezultati unapređenje održivosti ekosistema, dobrobit za životinje i socijalna pravda. Izvorni proizvod selo proizilaze iz proizvodnog procesa zasnovanog po starim recepturama, prerade sirovina dobijenih na bazi lokalnih resursa koji proizvodima daju specifične kvalitativne karakteristike datog regiona uz očuvanje tradicije i etnološke posebnosti.

Na ovogodišnjem BIOFEST-u su po prvi put promovisani standardi IME POREKLA I GEOGRAFSKO POREKLO. Naime, Organic Control System je 2011. godine podneo zahtev MPTŠV-u za dobijanje ovlaštenja za kontrolu kvaliteta i posebnih svojstava poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda sa oznakama geografskog porekla i od 2012. godine je ovlašten za obavljanje ovih aktivnosti. U Srbiji postoji više od 40 registrovanih proizvoda, ali nema ni jedan sertifikovan – tj. proizvod sa zvaničnom državnom oznakom i sertifikatom o geografskom poreklu. Prvi takav proizvod bi trebalo da bude Futoški kupus koji je u postupku sertifikacije od strane Organic Control System, te je promovisan na BIOFESTU.

PRVI ORGANSKI OBROK

Posetioци su imali priliku da pogledaju izložbu fotografija Strahinje Babovića, pod nazivom "Moj prvi organski obrok", koji je ovekovečio decu PU "Naša radost", ali i prigodan kulturno-umetnički program mališana u čast uvođenja organskih namirnica u 41 predškolski objekat u Subotici preko projekta ORGANICA.net. Trajao je 18 meseci uz podršku Evropske unije i Grada Subotice, a realizovan kroz IPA programa prekogranične saradnje Hrvatske i Srbije u partnerstvu sa Udrugom Slap iz Osijeka. Domaći partner je bila PU „Naša radost“ sa kojom je nastavljena saradnja na novim programima. Ovaj projekat je imao za cilj zaštitu zdravlja najmlađih, životne sredine preko jačanja kapaciteta organskih poljoprivrednika.

8. BIOFEST 2012.

A sabadkai Szabadegyetemen október 31. és november 2. között tartották meg a 8. Nemzetközi Biotermék Fesztivált - BIOFEST 2012, a TERRA'S Egyesület szervezésében, védnökei pedig a Szerb Köztársaság Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Erdészeti és Vízgazdálkodási Minisztériuma, a Tartományi Mezőgazdasági, Vizgazdálkodási és Erdészeti Titkárság és Szabadka Város - Helyi Gazdaságfejlesztési, Gazdasági és Mezőgazdasági Szolgálatá voltak. Társzervezői az SWG - Délkelet-európai Regionális Vidékfejlesztési Állandó Munkacsoportja és a GIZ - Német Technikai Együttműködési Szervezet, valamint az Organic Control System és a szabadkai Szabadegyetem voltak.

ELISMERÉSEK ODAÍTÉLÉSE

Az ünnepélyes megnyitón hagyományosan kiosztották az "Év Biotermelője" díjat, amit az idén a tótfalui Csikós Árpád kapott, az "Év Bioterméke" pedig a bácsújfalui "Zdravo Organic" vállalat alma és cékla szörpje lett. A TERRA'S Egyesület az idén külön elismerésben részesítette az organikus termelés fejlesztésének médiában történő népszerűsítéséért prof. dr Miladin Ševarlić-ot és Uroš Davidović-ot az RTV B92 újságíróját, akik a médiákon keresztül tudatosították az organikus mezőgazdaság jelentőségét hazánkban.

Kétnapos Nemzetközi Konferenciát is tartottak "Orgánikus mezőgazdaság - eredmények és perspektívák a zöld gazdaság és fenntartható fejlődés felé vezető úton" címmel. A Balkáni Organikus Hálózat tagjainak munkaértekezletét, a BON Közggyűlését a Biofest harmadik napján tartották, melyen további döntéseket hoztak az organikus mezőgazdaság fejlesztéséről a régióban és megvitatatták a hálózat működésével kapcsolatos kérdéseket.

KIÁLLÍTÁS ÉS KÓSTOLÓ

Az organikus termékek kiállítását a Szabadegyetem kiállítótermében szervezték meg. Megközelítőleg tíz standot rendeztek be, melyen 16 szerbiai, macedón, bosznia-hercegovinai, montenegrói és horvátországi kiállító mutatta be termékeit. Az organikus termékek mellett az idén külön standot állítottak fel az organikus termékek kiállításán azoknak a termékeknek melyek nem rendelkeznek organikus tanúsítvánnyal, de organikus nyersanyagokból készülnek. Az EREDETI FALUSI TERMEKEK szabványról van szó, egy átfogó rendszerről, mely olyan folyamatok összességén alapul melyek az ökoszisztémák fenntarthatóságának fejlesztését, az állatok jóllétét és társadalmi igazságosságot eredményeznek. Az eredeti falusi termékek termelési folyamatai régi recepteken alapulnak, a nyersanyagok feldolgozása helyi forrásokból történik, melyek a termékeket az adott régió specifikus minőségi jellemzőivel látják el a hagyományok és néprajzi jellemzők megőrzése mellett.

Az idei BIOFEST-en első alkalommal népszerűsítették a SZÁRMAZÁSI HELY ÉS FÖLDRAJZI SZÁRMAZÁS szabványokat. Ugyanis, az Organic Control System 2011-ben kérelmezte az illetékes Minisztériumtól az engedélyt a földrajzi származással jelzett mezőgazdasági és élelmiszertermékek minőségének és különleges tulajdonságainak ellenőrzésére, 2012. óta pedig felhatalmazása van ezen tevékenységek elvégzésére. Szerbiában több mint 40 bejegyzett termék van, de egy sem rendelkezik tanúsítvánnyal - azaz nem rendelkezik hivatalos nemzeti jelzéssel és földrajzi származást igazoló tanúsítvánnyal. Az első ilyen termék valószínűleg a futaki káposzta lesz, melynek folyamatban van a tanúsítványozása az Organic Control System-nél és így a BIOFEST-en is bemutatnák.

AZ ELSŐ ORGÁNIKUS ÉTEL

A látogatóknak alkalmuk nyílt megtekinteni Strahinja Babović "Az első organikus étel" elnevezésű, a "Naša radost" IEI óvodásait megörökítő fényképkiallítását, valamint az óvodások által előadott műsort, abból az alkalomból, hogy az ORGANICA.net projekt keretében Szabadkán 41 iskoláskor előtti objektumba vezették be az organikus élelmiszereket. A projekt 18 hónapig tartott, a Horvátország-Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Programján keresztül valósult meg az Európai Unió és Szabadka Város támogatásával, az északi Slap Egyesülettel együttműködve. A hazai partner a "Naša radost" IEI volt, akikkel folytatódott az együttműködés új programokkal. A projekt célja az volt, hogy védjék a legfiatalabbak egészségét és a környezetet az organikus mezőgazdasággal foglalkozók kapacitásának növelésével.